

Ochrona sygnalistów na poziomie UE

W październiku Parlament Europejski będzie omawiał sprawozdanie z własnej inicjatywy na temat prawnie uzasadnionych środków ochrony sygnalistów. Okazali się oni być podstawowym źródłem informacji na temat działań przynoszących szkodę interesowi publicznemu. W sprawozdaniu wezwano Komisję do przedstawienia przekrojowego wniosku ustawodawczego w sprawie skutecznej ochrony sygnalistów w UE.

Kontekst

Sygnaliści to osoby, które wchodzą w posiadanie informacji o nieprawidłowościach oraz działaniach i zaniechaniach stanowiących zagrożenie lub szkodę dla interesu publicznego (np. oszustwo, korupcja, uchylanie się od opodatkowania, brak ochrony bezpieczeństwa żywności oraz środowiska), i zgłaszają takie działania lub zaniechania swoim pracodawcom, właściwym organom lub prasie. W ostatnich latach sygnaliści odegrali kluczową rolę w ujawnianiu poważnych naruszeń interesu publicznego, np. przecieku tzw. kwitów z Panamy. W związku z tym ochrona sygnalistów stała się gorącym tematem poruszonym na wielu szczeblach polityki. Niemniej jednak poziom ich ochrony jest wciąż niewystarczający i bardzo różny w poszczególnych instytucjach UE oraz państwach członkowskich. Różnice pomiędzy państwami członkowskimi mogą prowadzić do braku pewności prawa oraz ryzyka nierównego traktowania.

Od dnia 1 stycznia 2014 r. wszystkie instytucje UE zobowiązane są wprowadzić wewnętrzne przepisy dotyczące ochrony sygnalistów, którzy są urzędnikami tych instytucji, zgodnie z nowym regulaminem pracowniczym. W grudniu 2015 r. Parlament przyjął własne przepisy wewnętrzne w tym względzie, które weszły w życie w styczniu 2016 r.

Komisja Europejska

W [komunikacie](#) z 2016 r. nt. walki z uchylaniem się od opodatkowania i unikaniem go Komisja wyraziła pełne poparcie dla ochrony sygnalistów oraz ogłosiła, że będzie nadal monitorować przepisy prawne państw członkowskich oraz ułatwiać wymianę wzorcowych praktyk, aby zachęcić do poprawy ochrony tych osób na szczeblu krajowym. Poinformowała również, że dokonuje oceny zakresu dalszych działań przekrojowych lub sektorowych na szczeblu UE przy poszanowaniu zasady pomocniczości. Komisja potwierdziła to zobowiązanie w [programie prac](#) na 2017 r. Ponadto w 2017 r. zorganizowano również [konsultacje publiczne](#) na temat ochrony sygnalistów.

Stanowisko Parlamentu Europejskiego

W dniu 14 lutego 2017 r. Parlament Europejski przyjął [rezolucję](#) w sprawie roli sygnalistów w ochronie interesów finansowych UE. Wyraził w niej ubolewanie, że do tej pory Komisja nie przedstawiła żadnych wniosków ustawodawczych mających na celu określenie minimalnego poziomu ochrony sygnalistów w Europie.

W dniu 2 października 2017 r. Komisja Prawna przyjęła [sprawozdanie](#) z własnej inicjatywy na temat prawnie uzasadnionych środków ochrony sygnalistów. W sprawozdaniu tym wezwała Komisję, by do końca 2017 r. przedstawiła przekrojowy wniosek ustawodawczy w sprawie skutecznej ochrony sygnalistów w UE. Zasugerowała, aby prawodawstwo UE opierało się na aktualnych [standardach międzynarodowych](#) opracowanych z myślą o ochronie sygnalistów. W sprawozdaniu na szczególną uwagę zasługuje pięć następujących kwestii: sformułowanie odpowiednio szerokiej definicji sygnalisty, aby obejmowała ona możliwie jak najwięcej sytuacji zgłaszania nieprawidłowości, ochrona nie tylko doniesień o niezgodnych z prawem działaniach, ale także – w szerszym ujęciu – ujawniania przypadków naruszenia interesu

publicznego, wprowadzenie wyraźnie zdefiniowanych mechanizmów zgłaszania nieprawidłowości w instytucjach publicznych i prywatnych, utworzenie agencji UE, której zadaniem będzie doradzanie sygnalistom, udzielanie im wskazówek oraz przyjmowanie od nich zgłoszeń, a także rozszerzenie uprawnień Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, aby mógł on uzupełniać i koordynować działania na rzecz ochrony sygnalistów podejmowane przez państwa członkowskie. Debatę nad sprawozdaniem zaplanowano na drugie posiedzenie plenarne w październiku.

Sprawozdanie z własnej inicjatywy: [2016/2221\(INI\)](#). Komisja przedmiotowo właściwa: JURI; Sprawozdawczyni: Virginie Rozière (S&D, Francja).